

**АНАЛІЗ МІЖНАРОДНИХ ТЕНДЕНЦІЙ,
ОСОБЛИВОСТЕЙ І ЗАКОНОМІРНОСТЕЙ ЗЛИТТІВ ТА ПОГЛИНАНЬ**

Дудка Т.В., Національний транспортний університет, Київ, Україна, tvdudka@i.ua, orcid.org/0000-0003-0548-2718

Рябоштан Л.Г., Національний транспортний університет, м. Київ, Україна, vvvega@ukr.net, orcid.org/0000-0002-7815-139X

Мельник О.Ю., Національний транспортний університет, Київ, Україна, oumelnyk@i.ua, orcid.org/0002-1784-4475

Корзун Н.О., Національний транспортний університет, Київ, Україна, natashenka201418@gmail.com, orcid.org/0000-0003-4861-1444

**ANALYSIS OF INTERNATIONAL TRENDS,
PECULIARITIES AND CONSISTENT PATTERNS OF MERGERS AND ACQUISITIONS**

Dudka T.V., National Transport University, Kyiv, Ukraine, tvdudka@i.ua, orcid.org/0000-0003-0548-2718

Ryaboshtan L.G., National Transport University, Kyiv, Ukraine, vvvega@ukr.net, orcid.org/0000-0002-7815-139X

Melnyk O Yu., National Transport University, Kyiv, Ukraine, oumelnyk@i.ua, orcid.org/0002-1784-4475

Korzun N.O., National Transport University, Kyiv, Ukraine, natashenka201418@gmail.com, orcid.org/0000-0003-4861-1444

**АНАЛИЗ МЕЖДУНАРОДНЫХ ТЕНДЕНЦИЙ,
ОСОБЕННОСТЕЙ И ЗАКОНОМЕРНОСТЕЙ СЛИЯНИЙ И ПОГЛОЩЕНИЙ**

Дудка Т.В., Национальный транспортный университет, Киев, Украина, tvdudka@i.ua, orcid.org/0000-0003-0548-2718

Рябоштан Л.Г., Национальный транспортный университет, Киев, Украина, vvvega@ukr.net, orcid.org/0000-0002-7815-139X

Мельник О.Ю., Национальный транспортный университет, Киев, Украина, oumelnyk@i.ua, orcid.org/0002-1784-4475

Корзун Н.А., Национальный транспортный университет, Киев, Украина, natashenka201418@gmail.com, orcid.org/0000-0003-4861-1444

Постановка проблеми. Згідно із загальноприйнятими підходами, злиття і поглинання є частиною корпоративної стратегії та управління компанії, пов'язаної з процесом купівлі, продажу, поділу або об'єднання різних підприємств, що дає змогу компанії працювати більш ефективно і розвиватися швидше в її секторі чи регіоні. Крім того, угоди M&A є одним із найкращих інструментів підвищення ефективності за рахунок використання ефекту масштабу, а також за рахунок синергетичного ефекту. Завдяки M&A підприємства отримують можливість найкращим чином адаптуватися до світового економічного клімату, який постійно змінюється. Аналіз глобального ринку злиттів та поглинань в умовах світової економічної кризи дозволив виявити специфічні особливості розвитку ринку злиттів і поглинань: зниження кількісного і якісного обсягу угод; зміна галузевої структури і мотивації угод; зростання числа скасованих угод унаслідок відсутності достатнього обсягу власних коштів і важко доступності позикових коштів; зниження темпів транснаціоналізації світової економіки, як складової – зменшення частки транскордонних злиттів і поглинань; активна участь держави в якості суб'єкта ринку корпоративного контролю; збільшення в загальній структурі операцій M&A саме злиттів, а не поглинань.

Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується як високоглобалізований, відповідно це зумовлює швидкі економічні і технологічні зміни та значні корпоративні реорганізації.

На даний момент, для забезпечення ефективного функціонування виробничого процесу, перед компаніями різних галузей господарства стоять серйозні завдання вибору шляхів залучення недорогих джерел інвестування для розвитку бізнесу, а також підвищення ефективності

використання власних фінансових ресурсів, виробничих процесів і виходу на нові ринки збуту. Зазначені умови висувають нові вимоги до побудови та ведення фінансового корпоративного менеджменту, управління грошовими потоками та регулювання фінансової діяльності в цілому на підприємстві. Однією з найадекватніших передумов успішної адаптації до цих вимог є злиття компаній.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження сучасних тенденцій на світовому ринку M&A та перспективам його росту в подальшій роки займаються провідні міжнародні консалтингові та аудиторські компанії, зокрема компанія Dealogic, група корпоративних фінансів КПМГ, аудиторсько-колсантйгові фірми Pricewaterhouse Coopers, Ernst&Young та ін.. Значним внеском у дослідженням різних аспектів формування процесів злиття і поглинання також зроблено вітчизняними дослідниками: Т. А. Васильєвою, О. І. Гонтою, Є. Ю. Жуковим, В. В. Зельдісом, Є. Ю. Ковним, Л. В. Крючовим, В. В. Ряботою, В. В. Томаревою, В. І. Франчуком, Р. В. Шуляром, Н. В. Щербаковою та багатьма іншими.

Водночас, незважаючи на такий науковий здобуток, процеси злиття та поглинання компаній постійно змінюється, їх вплив на економічні системи країн є неоднозначними, що потребує регулярного наукового аналізу та узагальнення процесів розвитку.

Термін «злиття і поглинання», відомий також як M&A (аббревіатура з англійської від mergers and acquisitions), став одним з найбільш уживаних в економічній літературі за останнє десятиліття і дедалі частіше викликає дискусії у різних колах економічних та політичних суб'єктів.

Зростання динаміки злиттів і поглинань, яке спостерігається в останні роки у світі, їх суттєвий та неоднозначний вплив на економіку країн-учасниць, втягування у ці процеси дедалі більшої кількості країн, зокрема й України, об'єктивно зумовлюють необхідність створення організаційно-правових норм регулювання цих процесів на міжнародному ринку.

Слід відмітити, що за своєю структурою злиття і поглинання дуже неоднорідні. Як показує міжнародна практика, виділяють різні типи злиття і поглинання залежно від ряду класифікаційних ознак до яких відносяться такі як:

- стратегічна мета;
- рівень синергії;
- форма фінансування операції;
- географічні та галузеві особливості тощо.

Рівень злиттів і поглинань сильно суттєво відрізняється за регіонами, країнами і в цілому у світі. Процеси злиття та поглинання усередині регіону, відрізняються за багатьма параметрами від аналогічних транскордонних та транснаціональних операцій.

Беручи за основу стратегічну мету і характер інтеграції компанії можна виділити горизонтальні, вертикальні і конгломеративні злиття. Така класифікації дає можливість проаналізувати характер відносини між фірмами і напрям дій, згідно з яким компанія позиціонує себе в довгостроковому періоді.

Відштовхуючись від світового досвіду, для успішного горизонтального злиття суттєвого значення набуває правильне визначення ринку. Крім того, для таких операцій притаманний посилений контроль з боку антимонопольних органів для запобігання можливому захопленню частки ринку й обмеженню конкуренції.

Вертикальне злиття дає можливість розширювати сферу діяльності компанії в певній галузі як у напрямі до постачальників, так і в напрямі до кінцевого користувача або продукту. Таке злиття створює конкурентну перевагу, засновану на диференціації, що приводить до повної або часткової вертикальної інтеграції. Саме за рахунок можливості отримання даного економічного ефекту вертикальні злиття є дуже популярними в світовій економіці.

Останнім часом характерними стали випадки конгломеративного злиття, тобто об'єднання двох компаній, які не пов'язані між собою ні технологічними, ні іншими зв'язками, крім фінансових. Конгломеративні злиття приводять до утворення диверсифікованого портфеля, на відміну від синергетичного портфеля, який утворюється, коли група господарських підрозділів стратегічно пов'язана між собою.

Злиття компаній, які пов'язаних між собою, дає змогу реалізовувати стратегічну відповідність, яка може виявлятися в абсолютно різних сферах діяльності фірми: технології виробництва, вимогах до персоналу, джерелах матеріальних ресурсів, методах управління, консолідації схожих торговельних марок тощо. Непов'язані раніше компанії в основному здійснюють злиття з метою отримання високих і стабільних фінансових результатів, а також розподілення фінансових ризиків за багатьма напрямками.

Проаналізуємо також відмінності злиттів і поглинань залежно від їх фінансування. Виділяють три основні варіанти оплати угод потенційними покупцями. Оплату можна здійснити:

- повністю в грошовій формі;
- повністю в цінних паперах (засобом платежу виступають акції компанії-покупця);
- комбінуванням двох попередніх варіантів.

Сучасна практика фінансування показує, що обмін акціями стає все більш популярною технологією при здійсненні таких операцій. Так, якщо у 2001 р. близько 60% вартості найбільших операцій (понад 100 млн. дол. США) було сплачено повністю грошовими коштами і менше 2% – пайовою участю. Останні роки понад 50% вартості операцій оплачуються повністю акціями і лише 15 – 17% повністю грошовими коштами.

Бажанням компанії, що поглинає, здійснювати розрахунки акціями обумовлено зменшенням ризиків, оскільки при сплаті за операцію акціями, синергетичний ризик розподіляється пропорційно часткам акціонерів обох компаній у новій комбінованій компанії, а при грошових транзакціях власники компанії, яка здійснює поглинання, повністю несуть ризик за те, що очікуване зростання вартості, яке виражається у премії, за рахунок злиття не реалізується.

Серед основних причин, які обумовлюють прийняття компанією рішень про злиття та поглинання, можна назвати:

- усунення конкурента, результатом чого є посилення власних ринкових позицій;
- захист власної конкурентної позиції;
- придбання частки ринку задля розширення масштабів збуту або, навіть, отримання на ньому домінуючої позиції;
- посилення своїх слабких сторін;
- заповнення розривів у власній глобальній мережі.

Наслідки процесів злиття та поглинань є неоднозначними. Найбільший синергетичний ефект може бути отриманий з корпоративної точки зору, який включає підвищення рівня диверсифікації, економію на масштабах, поліпшення менеджменту, що вигідно як для економіки у цілому, так і для споживачів.

Дослідження міжнародного ринку M&A свідчить, що кількість і обсяг міжнародних угод із злиття та поглинання протягом останніх п'яти років постійно зростали. В 2017 році компанії оголосили про 51882 транзакції загальною вартістю 3659 трлн. доларів США. Порівняно з 2016 кількість угод зросла на 2,9%, тоді як вартість знизилась на 2 %. (Рис. 1).

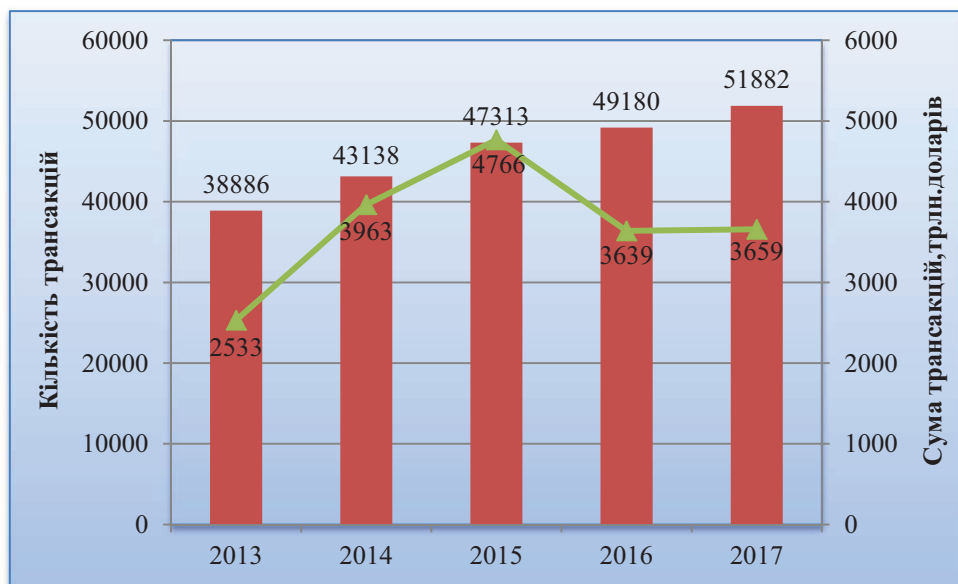

Рисунок 1 – Кількість та вартість транзакцій M&A по всьому світу (2013-2017 роки)
 Figure 1 – The number and value of M & A transactions worldwide (2013-2017)

За останні п'ять років найбільша операція такого роду мала місце у Нідерландах, де компанія Altice Sa, що спеціалізується у сфері телекомунікацій, провела угоду загальною вартістю 145709,25 млн. доларів.

Серед великих трансакцій в інших галузях відмічаються компанії Verizon Communications Inc та Anheuser-Busch Inbev SA/NV (табл. 1.)

Таблиця 1 – Найбільші трансакції M&A за 2013-2017 роки
Table 1 – The largest M & A transactions for 2013-2017

Назва компанії, яка проводить M&A	Назва об'єкту M&A	Країна	Сфера діяльності	Вартість трансакції, млн. доларів
Altice Sa	Altice Sa	Нідерланди	Телекомунікації	145 709,25
Verizon Communications Inc	Verizon Wireless Inc	США	Телекомунікації	130 298,32
Anheuser-Busch Inbev SA/NV	SABMiller PLC	Бельгія	Пивоваріння	101 475,79
Royal Dutch Shell PLC	BG Group PLC	Великобританія, Нідерланди	Нафтогазова	69 445,02
Actavis PLC	Allergan Inc	США	Фармацевтика	68 445,40
Dell Inc	EMC Corp	США	Комп'ютерні технології	65 999,78
UBS AG	UBS AG	Швейцарія	Фінансова	65 891,51
The Dow Chemical Co	DuPont	США	Хімічна промисловість	62 141,06

Тривалий час на міжнародному ринку M&A домінуючими учасниками були американські та західноєвропейські компанії, що підтверджують дані табл.1. Постійно збільшувалася частка японських компаній у міжнародній корпоративній консолідації.

Аналіз тенденцій, особливостей і закономірностей на світовому ринку M&A дає змогу зробити такі висновки:

- по-перше, фірми, які володіють технологічними перевагами, більш схильні створювати підприємства в нових секторах економіки, а технологічно відсталі компанії найчастіше здобувають технології через поглинання закордонних підприємств;
- по-друге, технологічно диверсифіковані компанії зазвичай проникають на нові ринки через поглинання місцевих фірм;
- по-третє, в останні три десятиліття лідерами на глобальному ринку злиття і поглинання виступають фірми з великим досвідом діяльності на міжнародному ринку;
- по-четверте, останнім часом спостерігається активізація невеликих фірм на ринку M&A, а не тільки крупних ТНК;
- по-п'яте, придбання часто призводять до недооцінки активів підприємств, які продаються або істотному зниженню цін на ці активи.

В Україні проблема злиття та поглинання є досить актуальною, учасники фінансового ринку сьогодні проявляють значний інтерес до цих процесів, хоча говорити про високий рівень розвитку технологій M&A ще зарано. Дослідження злиттів та поглинань серед компаній України дозволяють виділити ряд тенденцій та особливостей. Передусім, на українському ринку злиття та поглинання існує низка проблем.

Очевидна недосконалість законодавства в галузі злиття та поглинання гальмує укладання чесних та відкритих угод, спричиняє значну кількість невдач та зловживань у цій сфері. В Україні немає чітко визначеного понятійного апарату щодо «злиття», а термін «поглинання» взагалі не зустрічається у вітчизняних законодавчих актах.

У ряді нормативно-правових актів поряд з терміном «злиття» зустрічається поняття «приєднання», зокрема в Господарському кодексі, Цивільному кодексі, Законі України «Про акціонерні товариства». Але в Податковому кодексі злиття і приєднання не виокремлені як самостійні поняття. На практиці дуже важко дати точне визначення угоді злиття чи поглинання, іноді це можливо лише тоді, коли стає зрозумілим, у якій атмосфері проходять переговори – в дружній чи ворожій.

Таким чином, процедури щодо злиття та поглинання, прописані в законодавчих і нормативних документах України, потребують детального опису та визначення.

Велика кількість проблем і помилок в галузі злиття та поглинання виникає через недостатній досвід власників і менеджерів компаній. Однією з важливих особливостей вітчизняного ринку M&A є закритість інформації, тому велика кількість малих і середніх операцій не завжди є публічними.

Якщо розглянути динаміку ринку M&A в Україні, можна відзначити, що він з кожним роком набирає обертів, зростає його роль у світовому масштабі. Більшість угод із злиттів і поглинань сьогодні здійснюється або з метою формування сильної вертикально інтегрованої структури організації, або ж з метою посилення ринкової позиції. Саме тому об'єктом сучасного ринку злиття та поглинання в Україні передусім є підприємства металургійної та харчової галузей промисловості, а також телекомунікаційного бізнесу та сфери фінансових послуг.

За попередніми оцінками Ukrainian Institute for the Future, у 2017 році українська економіка зросла на 2,2% (у 2016 – 2,3%), а внутрішні капітальні інвестиції збільшилися на 25% до \$15 млрд. Однак, обсяг прямих іноземних інвестицій зменшився на \$1 млрд до \$2,3 млрд. Пріоритетними секторами інвестування є аграрний, банківський, фінансовий, енергетичний та металургія.

Не дивлячись на скорочення обсягу прямих іноземних інвестицій, український ринок угод злиття та поглинання зберігає позитивну тенденцію до зростання, в порівнянні з 2016 роком – на 33%. Згідно із базою даних M&A Ukraine, у 2017 році здійснено 60 угод злиття та поглинання з 11 країнами-інвесторами. Основним інвестором стали резиденти країни (41 угода), РФ на другій сходинці (4 угоди), на третьому місці - Кіпр (3 угоди).

На стадії укладання перебувають 35 угод, і знов-таки, ключовим є український інвестор, частка якого становить понад 60%. За даними Державної служби статистики України, за три квартали 2017 р. внутрішні капітальні інвестиції становили \$9,9 млрд., попередньо за рік - \$14-15 млрд (оцінка UIF).

Найбільш привабливими секторами здійснення угод злиття та поглинання стали:

- АПК (12 угод, у т.ч. по одній угоді з канадським інвестором, нідерландським інвесторами);
- банківський сектор (9 угод, аквізитами є РФ, КНР, Казахстан, Латвія та Кіпр);
- нафта та газ (4 угоди, у т.ч. одна угода з нідерландським інвестором);
- фінанси (серед 4 угод, одна – російська компанія-покупець);
- металургія (3 угоди з національними інвесторами).

У червні 2017 р. остаточно завершилася процедура продажу Українського банку реконструкції та розвитку китайській біржі Bohai Commodity. Вартість цієї угоди становила 82,83 млн. за 99.9945% акцій.

Відповідно до наявних даних про вартість угод, найбільш масштабною угодою M&A було придбання Кернел активів компанії «Українські аграрні інвестиції» вартістю \$155 млн. та 10 компаній, які входять до складу цього агрохолдингу за \$43,3 млн.

Російська компанія EVRAZ продала два активи в Дніпропетровській області: ГЗК «Суша Балка» українському аквізитуру DCH за \$110 млн. та ПрАТ «Южкокс» – Ренату Ахметову. Компанія ТАС-Груп придбала активи в ПрАТ «Дніпрометиз» у російського резидента «Северсталь» за €13,4 млн.

В енергетичному секторі, Група СКМ докупила частки публічних енергетичних компаній:

- Київенерго (25% акцій, вартість угоди - 759,23 млн.);
- Західенерго (25%, 417,16 млн.);
- Дніпроенерго (25%, 728,23 млн.);
- Дніпрообленерго (25%, 1,005 млрд.);
- ДТЕК Донецькобленерго (25%, 143,8 млн.).

Підсумки угод M&A за 2017 рік:

- зростання інвестиційної активності резидентів у понад 1,5 рази до 2016 року;
- найбільша частка операцій злиття та поглинання в аграрно-промисловому секторі економіки, що характеризується укрупненням бізнесу аграрних холдингів, а також зростання активності у банківському, фінансовому та енергетичному секторах;
- поступове скорочення частки «прямого» російського капіталу шляхом продажу активів «наближеним особам», зокрема у банківську секторі та металургії;
- збереження тенденції до зростання українського M&A, +33% у 2017 році.

Отже, необхідно здійснити наступні заходи:

- завершення судової реформи та створення антикорупційного суду;
- відкриття ринку землі, що дозволить залучити від 28,9 млрд. до 49,1 млрд. інвестицій у розвиток аграрного сектору та забезпечить додаткове зростання номінального ВВП на 7% щорічно – вільний ринок землі;
- скасування податку на прибуток та запровадження податку на виведений капітал. За оцінками UIF, у результаті скасування податку на прибуток у перспективі 5 років може бути створено

до \$ 50-80 млрд. додаткового ВВП (за умови, що 40 % щорічного прибутку буде реінвестовано).

→ створення спеціальних територій з пільговим режимом, за оцінками UIF сприятиме щорічному додатковому залученню \$4 млрд.

За оцінками UIF, для забезпечення стабільного економічного зростання у 8-10% необхідно залучати щорічний обсяг інвестицій у розмірі \$20 млрд., а реалізація наведених кроків дозволить це зробити.

Висновки. Злиття та поглинання - стратегічний інструмент зростання компанії, який є складною процедурою і може нести в собі ризики для компанії. Передумовою сьогоdnішнього поживлення таких процесів є поява на ринку більшої кількості «покупців» цього специфічного товару, що пояснюється певною стабілізацією економічної ситуації після фінансової кризи. Ціни на українські активи зросли, що спонукає власників до їх продажу. Можна відзначити, що існує ймовірність того, що з великих українських банків із західним капіталом на ринку залишаться лише ті, які мають сильні ринкові позиції і не виявлять бажання продавати свої активи за відносно низькими цінами.

Зростання кількості угод зі злиття та поглинання є ознакою часу та складовими глобалізації світової економіки, проте вони також визначають характер внутрішнього ринку і передбачають адаптацію вже існуючих організаційно-економічних чинників з урахуванням особливостей функціонування міжнародних компаній та банків в Україні. Тому лише консолідація досвіду, можливостей та раціональних управлінських, маркетингових, фінансових та організаційних рішень дозволить ефективно використати ринковий потенціал вітчизняних підприємств та фінансових установ.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Абакуменко О.В. Вплив процесів злиття та поглинання на економічну безпеку України / О.В. Абакуменко, М.В. Литовченко // Інвестиції: практика та досвід. – 2017. – №23. – С. 42 – 47.
2. Андрущенко І.Г. Ризики при злитті та поглинанні фінансових установ / І.Г.Андрущенко // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України. – 2011. – №5. – С. 39 – 47.
3. Коломієць-Людвіг Є. Класифікація злиття та поглинання за критеріями, що мають юридичне значення / Є. Коломієць-Людвіг // Підприємництво, господарство і право. – 2011. – №11. – С. 67 – 70.
4. Курасов О. Класичні помилки та практика урегулювання конфліктів при злиттях і поглинаннях / О. Курасов // Фінансовий ринок України. – 2016. – №8. – С. 18 – 20
5. Литовченко М.В. Злиття та поглинання: проблеми визначення дефініції // Науковий вісник ЧДІЕУ. – 2014. - №3 (11). – С. 250 – 257.
6. <https://www.uifuture.org>
7. <https://imaa-institute.org>

REFERENCES

1. Abakumenko O.V. (2017) Vplyv procesiv zlyttya ta poglynannya na ekonomichnu bezpeku Ukrainy [Influence of Mergers and Acquisitions on Ukraine's Economic Security] Investytsiyi: praktyka ta dosvid - Investments: practice and experience. ,23, 42 – 47.[in Ukrainian]
2. Andrushhenko I.G. (2011) Ryzkyk pry zlytti ta poglynanni finansovykh ustanov.[M&A risks of financial institutions] Naukovyj visn`k Nacionalnoyi akademiyi vnutrishnix sprav Ukrainy. Scientific herald of the National Academy of Internal Affairs of Ukraine.5,39-47. [in Ukrainian]
3. Kolomiyecz`-Lyudvig Ye.(2011) Klasyfikaciya zlyttya ta poglynannya za kryteriyamy, shho mayut yurydychne znachennya. [M&A classification on the criteria of legal significance]. Pidpryyemnyctvo, gospodarstvo i pravo. Entrepreneurship, economy and law.11,67-70. [in Ukrainian]
4. Kurasov O. (2016) Klasychni pomylyky ta praktyka uregulyuvannya konfliktiv pry zlyttyax i poglynannyaх.[M&A classic mistakes and practice of conflict]. Finansovyj rynek Ukrainy. Financial Market of Ukraine.8,18-20. [in Ukrainian]
5. Lytovchenko M.V.(2014) Zlyttya ta poglynannya: problemy vyznachennya definiciyi.[Mergers and Acquisitions: definition problems]. Scientific Herald of CSIEM.3(11),250-257. [in Ukrainian]
6. <https://www.uifuture.org>
7. <https://imaa-institute.org>

РЕФЕРАТ

Дудка Т.В. Аналіз міжнародних тенденцій, особливостей і закономірностей злиттів та поглинань / Т.В. Дудка, Л.Г. Рябоштан, О.Ю. Мельник, Н.О. Корзун // Вісник Національного транспортного університету. Серія «Економічні науки». Науково-технічний збірник. – К. : НТУ, 2019. – Вип. 2 (44).

Злиття та поглинання компаній (M&A) – один з найпоширеніших шляхів розвитку, до якого вдаються в даний час більшість навіть найуспішніших компаній. Угоди злиттів та поглинань завдають глобального впливу на світову економіку і на економіку окремих країн. Завдяки M&A відбувається укрупнення бізнесу, що робить його більш впливовим, менш підвладним регулюванню і контролю не лише з боку національних урядів, а й з боку міжнародних економічних організацій.

Мета дослідження – аналіз основних тенденцій злиттів і поглинань в країнах БРІК, деяких країнах Європи в сучасних умовах.

Матеріали та методи дослідження: аналіз та синтез (дослідження угод M&A, способів їх проведення в сучасних економічних умовах).

Злиття і поглинання – стратегічний інструмент росту компанії, одночасно досить складний і такий, що обумовлює як вигоди, так і ризики. Збільшення кількості угод M&A як складова глобалізації все більше визначає тренди як світової, так і національних економік.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ЗЛИТТЯ І ПОГЛИНАННЯ; ГОРИЗОНТАЛЬНІ, ВЕРТИКАЛЬНІ, КОНГЛОМЕРАТИВНІ ЗЛИТТЯ; ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ; ОБМІН АКЦІЯМИ; СИНЕРГЕТИЧНИЙ ЕФЕКТ

ABSTRACT

Dudka T.V., Ryaboshtan L.G., Melnyk O Yu., Korzun N.O. Analysis of international trends, peculiarities and consistent patterns of mergers and acquisitions. Visnyk National Transport University. Series «Economic sciences». Scientific and Technical Collection. – Kyiv: National Transport University, 2019. – Issue 2 (44).

Mergers and acquisitions (M&A) is one of the most common ways of development, which most of the successful companies use in the current circumstances. Mergers and acquisitions have a global impact on both the world and national economies. M&A leads to the consolidation of business, which makes it more influential and less subservient to regulation and control, not only by national governments, but also by international economic organizations.

The purpose of the research is to analyze the main trends surrounding mergers and acquisitions in the BRIC countries and some European countries in current terms.

Materials and methods of research, analysis and synthesis (the research of mergers and acquisitions, methods of their conduct in modern economic conditions).

Mergers and acquisitions is a strategic growth instrument for a company, which is both quite complex and contributes both benefits and risks. The increase in the number of mergers and acquisitions as a component of globalization has increasingly determined by the trends of both global and national economies.

KEYWORDS: MERGERS AND ACQUISITIONS; HORIZONTAL, VERTICAL, CONGLOMERATE MERGERS; TRANSNATIONALIZATION; SHARES EXCHANGE; SYNERGETIC EFFECT.

РЕФЕРАТ

Дудка Т.В. Анализ международных тенденций, особенностей и закономерностей слияний и поглощений / Т.В. Дудка, Л.Г. Рябоштан, О.Ю. Мельник, Н.А. Корзун // Вестник Национального транспортного университета. Серия «Экономические науки». Научно-технический сборник. – К.: НТУ, 2019. – Вып. 2 (44).

Слияния и поглощения компаний (M&A) – один из самых распространённых путей развития, к которому прибегают в современных условиях большинство успешных компаний. Сделки слияний и поглощений осуществляют глобальное влияние как на мировую экономику, так и на экономику отдельных стран. M&A обуславливает укрупнение бизнеса, что делает его более влиятельным и менее подвластным регулированию и контролю не только со стороны национальных правительств, но и со стороны международных экономических организаций.

Цель исследования – анализ основных тенденций слияний и поглощений в странах БРИК, некоторых странах Европы в современных условиях.

Материалы и методы исследования анализ и синтез (исследование сделок слияний и поглощений, способов их проведения в современных экономических условиях).

Слияния и поглощения – стратегический инструмент роста компании, одновременно достаточно сложный и обуславливающий как выгоды, так и риски. Увеличение количества сделок M&A как составляющая глобализации всё больше определяют тренды как мировой, так и национальных экономик.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: СЛИЯНИЯ И ПОГЛОЩЕНИЯ; ГОРИЗОНТАЛЬНЫЕ, ВЕРТИКАЛЬНЫЕ И КОНГЛОМЕРАТИВНЫЕ СЛИЯНИЯ; ТРАНСНАЦИОНАЛИЗАЦИЯ; ОБМЕН АКЦИЯМИ; СИНЕРГЕТИЧЕСКИЙ ЭФФЕКТ.

АВТОРИ:

Дудка Тамара Вікторівна, доцент кафедри «Економіка», Національний транспортний університет, e-mail: tvdudka@i.ua, тел.+380442803016, Україна, 01010, м.Київ, вул.М.Омеляновича-Павленка, 1, к.313, orcid.org/0000-0003-0548-2718

Рябоштан Людмила Григорівна, асистент кафедри «Економіка», Національний транспортний університет, e-mail: vvvega@ukr.net, тел.+380442803016, Україна, 01010, м.Київ, вул.М.Омеляновича-Павленка, 1, к.313, orcid.org/0000-0002-7815-139X

Мельник Ольга Юріївна, інженер доцент кафедри «Економіка», Національний транспортний університет, e-mail: tvdudka@i.ua, тел.+380442803016, Україна, 01010, м.Київ, вул.М.Омеляновича-Павленка, 1, к.314, orcid.org/0002-1784-4475

Корзун Н.О., магістрант, natashenka201418@gmail.com, Національний транспортний університет, Україна, 01010, м.Київ, вул.М.Омеляновича-Павленка, 1.

AUTHOR:

Dudka T.V., associate professor department of Economics, National Transport University, tvdudka@i.ua, tel. +380442803016, Ukraine, 01010, Kyiv, Omeliyanovycha-Pavlenka str., 1, of.313, orcid.org/0000-0003-0548-2718

Ryaboshtan L.G., assistant department of Economics, National Transport University, vvvega@ukr.net, tel.+380442803016, Ukraine, 01010, Kyiv, Omeliyanovycha-Pavlenka str., 1, of.313, orcid.org/0000-0002-7815-139X

Melnyk O Yu., engineer department of Economics, National Transport University, oumelnyk@i.ua, tel. +380442803016, Ukraine, 01010, Kyiv, Omeliyanovycha-Pavlenka str., 1, of.314, orcid.org/0002-1784-4475

Korzun N.O., National Transport University, natashenka201418@gmail.com, Ukraine, 01010, Kyiv, Omeliyanovycha-Pavlenka str., 1.

АВТОРЫ:

Дудка Тамара Викторовна, доцент кафедры «Экономика», Национальный транспортный университет, e-mail: tvdudka@i.ua, тел.+380442803016, Украина, 01010, м.Киев, ул.М.Омеляновича-Павленко, 1, к.313, orcid.org/0000-0003-0548-2718

Рябоштан Людмила Григорьевна, ассистент кафедры «Экономика», Национальный транспортный университет, e-mail: , vvvega@ukr.net, , тел.+380442803016, Украина, 01010, м.Киев, ул.М.Омеляновича-Павленко, 1, к.313, orcid.org/0000-0002-7815-139X

Мельник Ольга Юрьевна, инженер кафедры «Экономика», Национальный транспортный университет, e-mail: oumelnyk@i.ua, тел.+380442803016, Украина, 01010, м.Киев, ул.М.Омеляновича-Павленко, 1, к.314, orcid.org/0002-1784-4475

Корзун Наталья Александровна, магистрант, natashenka201418@gmail.com, Национальный транспортный университет, Украина, 01010, м.Киев, ул.М.Омеляновича-Павленко, 1, orcid.org/0000-0003-4861-1444.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Гречан А.П., доктор економічних наук, професор кафедри «Економіка» Національного транспортного університету, Київ, Україна.

Бондаренко Є.В., доктор економічних наук, професор, президент Української академії інвестицій в науку і будівництво, Київ, Україна.

REVIEWER:

Grechan A.P., Doctor of Economics Sciences, Professor, department of Economics, National Transport University, Kyiv, Ukraine.

Bondarenko Ye.V., Doctor of Economics Sciences, Professor, President of the Ukrainian Academy of Investments in Science and Construction, Kyiv, Ukraine.